

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 648/2021-45

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Straku a sudcov Roberta Šorla a Martina Vernarského (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľov [REDACTED]

[REDACTED], a [REDACTED], zastúpených Advokátskou kanceláriou POTOMA & Co., s. r. o., Panenská 5, Bratislava, proti postupu Okresného súdu Bratislava V v konaní vedenom pod sp. zn. 1CbZm/347/2015 a o ústavnej sťažnosti sťažovateľky RECLAIM, a. s., Staromestská 3, Bratislava, IČO 46 076 760, zastúpenej Mgr. Martinom Babčanikom, advokátom, Oravská ulica 1348/8, Miloslavov, proti postupu Okresného súdu Bratislava V v konaní vedenom pod sp. zn. 1CbZm/347/2015 v období po právoplatnosti nálezu ústavného súdu č. k. IV. ÚS 100/2020-35 z 26. mája 2020 takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Okresného súdu Bratislava V v konaní vedenom pod sp. zn. 1CbZm/347/2015 **bolo porušené** základné právo sťažovateľov [REDACTED] a [REDACTED] na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

2. Postupom Okresného súdu Bratislava V v konaní vedenom pod sp. zn. 1CbZm/347/2015 v období po právoplatnosti nálezu ústavného súdu č. k. IV. ÚS 100/2020-35 z 26. mája 2020 **bolo porušené** základné právo sťažovateľky RECLAIM, a. s., na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

3. Sťažovateľom [REDACTED] a [REDACTED] **p r i z n á v a** finančné zadosťučinenie každému **1 000 eur**, ktoré **j e** Okresný súd Bratislava V **p o v i n n ý** vyplatiť im do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

4. Sťažovateľke RECLAIM, a. s., **p r i z n á v a** finančné zadosťučinenie **1 500 eur**, ktoré **j e** Okresný súd Bratislava V **p o v i n n ý** vyplatiť jej do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

5. Okresný súd Bratislava V **j e p o v i n n ý** nahradiť sťažovateľom [REDACTED] a [REDACTED] trovy konania **460,90 eur** a zaplatiť ich právnomu zástupcovi sťažovateľov do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

6. Okresný súd Bratislava V **j e p o v i n n ý** nahradiť sťažovateľke RECLAIM, a. s., trovy konania **460,90 eur** a zaplatiť ich právnomu zástupcovi sťažovateľky do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

7. Vo zvyšných častiach ústavným sťažnostiam **n e v y h o v u j e**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľov a skutkový stav veci

1. Sťažovatelia [REDACTED] a [REDACTED] sa ústavnou sťažnosťou doručenu ústavnému súdu 11. októbra 2021 (Rvp 2089/2021) domáhajú vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava V (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 1CbZm/347/2015 (ďalej aj „napadnuté konanie“). Navrhujú prikázať okresnému súdu konať bez zbytočných prietahov. Žiadajú tiež priznanie finančného zadosťučinenia 1 000 eur pre každého zo sťažovateľov, ako aj náhrady trov konania.

2. Sťažovateľka RECLAIM, a. s., sa ústavnou sťažnosťou doručenu ústavnému súdu 19. novembra 2021 (Rvp 2354/2021) domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 1CbZm/347/2015. Navrhuje prikázať okresnému súdu konať bez zbytočných prietahov. Žiada tiež priznanie finančného zadosťučinenia v sume 2 000 eur, ako aj náhrady trov konania.

3. Ústavný súd uznesením č. k. III. ÚS 648/2021-23 z 30. novembra 2021 ústavné sťažnosti vedené ústavným súdom pod sp. zn. Rvp 2089/2021 a pod sp. zn. Rvp 2354/2021 spojil na spoločné konanie, ktoré je ďalej vedené pod sp. zn. Rvp 2089/2021. Ústavnú sťažnosť

sťažovateľov [REDACTED] a [REDACTED] prijal na ďalšie konanie v celom rozsahu. Ústavnú sťažnosť sťažovateľky RECLAIM, a. s., v rozsahu namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 1CbZm/347/2015 v období po právoplatnosti nálezů ústavného súdu č. k. IV. ÚS 100/2020-35 z 26. mája 2020 prijal na ďalšie konanie, vo zvyšnej časti ústavnú sťažnosť sťažovateľky RECLAIM, a. s., odmietol.

4. Z ústavných sťažností a z nálezů ústavného súdu č. k. IV. ÚS 100/2020-35 z 26. mája 2020 vyplýva nasledovný stav veci:

5. Napadnuté konanie je vedené od 15. apríla 2015 na základe žaloby pôvodného žalobcu CASH COLLECTORS SK s. r. o. o zaplataenie zmenkovej sumy 5 595,63 eur. Sťažovateľka RECLAIM, a. s., má v konaní postavenie žalobkyne, sťažovatelia [REDACTED] a [REDACTED] postavenie žalovaných. Okresný súd na pojednávaní 25. februára 2019 vyhlásil rozsudok vo veci, tento však písomne nevyhotovil a neprítomným stranám ho v trojdňovej lehote v zmysle § 219 ods. 2 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) neodoslal.

6. Ústavný súd o ústavnej sťažnosti sťažovateľky RECLAIM, a. s., doručenej ústavnému súdu 6. augusta 2019 rozhodol nálezom č. k. IV. ÚS 100/2020-35 z 26. mája 2020 právoplatným 15. júna 2020 tak, že vyslovil porušenie základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 1CbZm/347/2015. Okresnému súdu prikázal, aby v napadnutom konaní konal bez zbytočných prietáhov. Sťažovateľke priznal finančné zadosťučinenie vo výške 1 000 eur, ako aj náhradu trov konania pred ústavným súdom. Ústavný súd v odôvodnení nálezů okrem iného konštatoval, že nečinnosť okresného súdu spočívajúcu v neodoslaní vyhláseného rozsudku nielenže v zákonom upravenej inštruktívnej lehote 3 dní, ale v období viac ako jedného roka a dvoch mesiacov nemožno vyhodnotiť inak ako zbytočné prietahy v konaní.

7. Od februára 2021 na okresnom súde prebieha rekonštrukcia spisu sp. zn. 1CbZm/347/2015 v dôsledku neodovzdania spisu okresnému súdu zo strany bývalého zákonného sudcu [REDACTED]. Rozsudok vo veci, ktorý bol vyhlásený 25. februára 2019, dosiaľ nebol písomne vyhotovený a odoslaný stranám sporu.

II.

Argumentácia sťažovateľov

8. Podstatou ústavnej sťažnosti sťažovateľov [REDACTED] a [REDACTED] je tvrdenie, že nečinnosťou a neefektívnou činnosťou okresného súdu v napadnutom konaní došlo k porušeniu označených práv. Napadnuté konanie je vedené od 15. apríla 2015 na základe žaloby pôvodného žalobcu (CASH COLLECTORS SK s. r. o.) o zaplataenie zmenkovej sumy 5 595,63 eur. Sťažovatelia v konaní vystupujú v postavení žalovaných. Okresný súd na pojednávaní 25. februára 2019 vyniesol rozsudok vo veci, ktorý dosiaľ nebol písomne vyhotovený a doručený stranám. Navyše, 20. februára 2021 bola predsedom okresného súdu nariadená rekonštrukcia spisu

sp. zn. 1CbZm/347/2015 a sťažovatelia boli okresným súdom 21. júna 2021 vyzvaní na poskytnutie spolupráce pri rekonštrukcii spisu. Okresnému súdu po vynesení rozsudku trvalo viac ako rok a pol, kým zistil, že súdny spis sa nenachádza na okresnom súde a je potrebné ho rekonštruovať. Napadnuté konanie prebieha už vyše 6 rokov, pričom rozsudok nebol vyhotovený ani po viac ako dvoch rokoch od jeho vyhlásenia. Sťažovatelia si v priebehu napadnutého konania plnili všetky procesné povinnosti, nepričinili sa o vznik zbytočných prietahov. Konanie o zaplatenie zmenkovej sumy tvorí bežnú súčasť rozhodovacej agendy, vec nie je po skutkovej ani právnej stránke zložitá. Prietahy neboli odstránené ani na základe sťažnosti podanej predsedovi okresného súdu, ktorá bola vyhodnotená ako dôvodná. Za primerané okolnostiam veci sťažovatelia považujú finančné zadosťučinenie v sume 1 000 eur pre každého z nich.

9. Podstatou ústavnej sťažnosti sťažovateľky RECLAIM, a. s., je tvrdenie, že nečinnosťou a neefektívnou činnosťou okresného súdu v napadnutom konaní došlo k porušeniu označených práv. Napadnuté konanie je vedené na základe žaloby pôvodnej žalobkyne (CASH COLLECTORS SK s. r. o.) o zaplatenie zmenkovej sumy 5 595,63 eur. Sťažovateľka v konaní vystupuje v postavení žalobkyne. Okresný súd na pojednávaní 25. februára 2019 vyniesol rozsudok vo veci, ktorý dosiaľ nebol písomne vyhotovený a doručený stranám, a to napriek skutočnosti, že ústavný súd nálezom č. k. IV. ÚS 100/2020 z 26. mája 2020 vyslovil porušenie základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 1CbZm/347/2015, pričom okresnému súdu prikázal konať bez zbytočných prietahov. Sťažovateľke bola zo strany okresného súdu 23. júna 2021 doručená žiadosť o poskytnutie spolupráce pri rekonštrukcii spisu. Sťažovateľka 25. júna 2021 doručila okresnému súdu odpoveď aj spolu s prílohami tak, aby okresný súd mohol spis zrekonštruovať a pokračovať v konaní. Napriek príslubu nápravy a odstránenia zbytočných prietahov sťažovateľke ani doteraz nebol doručený rozsudok okresného súdu z 25. februára 2019, zbytočné prietahy tak v napadnutom konaní naďalej pretrvávajú. Vzhľadom na okolnosti prípadu, pretrvávajúcu právnu neistotu, vplyv porušovania označených práv na vymožitelnosť pohľadávky sťažovateľka požaduje priznanie finančného zadosťučinenia vo výške 2 000 eur a náhrady trov konania pred ústavným súdom.

III.

Vyjadrenie okresného súdu a replika sťažovateľov

III.1. Vyjadrenie okresného súdu:

10. Okresný súd k sťažnostiam uviedol, že zákonný sudca [REDAKOVANÉ] vo veci vyhlásil 25. februára 2019 rozsudok, ktorý v zákonnej lehote písomne nevyhotovil. Následne vo veci nekonal a 17. júna 2020 mu bol v zmysle § 22 zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov až do právoplatného skončenia disciplinárneho konania dočasne pozastavený výkon funkcie sudcu. S cieľom čo najrýchlejšej eliminácie prietahov v konaniach vo veciach mu pridelených boli jeho spisy 3. augusta 2020 prerozdelené. Nová zákonná sudkyňa [REDAKOVANÉ]

potrebovala istý časový priestor na štúdium všetkých pridelených spisov, pričom situáciu aktuálne komplikoval aj opakovane vyhlásený núdzový stav a režim súdnych konaní podľa § 3 zákona č. 62/2020 Z. z. o niektorých mimoriadnych opatreniach v súvislosti so šírením nebezpečnej nákazlivej ľudskej choroby COVID-19 a v justícii a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony. V dôsledku odchodu [REDAKOVANÉ] do starobného dôchodku bola vec pridelená novému zákonnému sudcovi, a to [REDAKOVANÉ] od 5. januára 2021. Pre účely rovnomernej zaťaženia sudcov okresného súdu bol okrem iných prerozdelený spis vo veci sťažovateľov novému sudcovi [REDAKOVANÉ]. Sudca spis fyzicky neprevzal, pretože predmetný spis sudca [REDAKOVANÉ] súdu neodovzdal napriek tomu, že Okresný súd Bratislava I uznesením z 22. októbra 2020 nariadil neodkladné opatrenie, ktorým uložil [REDAKOVANÉ] ako žalovanému povinnosť vydať do 3 dní od právoplatnosti tohto uznesenia spis okresného súdu sp. zn. 1CbZm/347/2015. [REDAKOVANÉ] spis okresnému súdu nevydal ani na základe vykonateľného exekučného titulu. Za danej situácie predsedníčka okresného súdu pristúpila k rekonštrukcii súdneho spisu, táto bola nariadená 10. februára 2021 a dosiaľ ukončená nie je. Okresný súd považuje ústavnú sťažnosť v oboch prípadoch za dôvodnú, pretože zistené prietahy v konaní v období od vyhlásenia rozsudku (25. februára 2019) do 10. februára 2021 boli spôsobené nekonaním okresného súdu ([REDAKOVANÉ]).

11. K veci sa vyjadrila aj vyššia súdna úradníčka, ktorá uskutočňuje úkony v súvislosti s rekonštrukciou spisu. Uviedla, že 1. júna 2021 bola vyhotovená a následne stranám sporu zaslaná žiadosť o poskytnutie spolupráce pri rekonštrukcii spisu. Na základe žiadosti súdu 25. júna 2021 žalobkyňa a 6. júla 2021 žalovaní doručili okresnému súdu originály odložených dokumentov. 7. októbra 2021 bol spis opätovne prerozdelený a pridelený do oddelenia 14CbZm na prejednanie a rozhodnutie sudcovi [REDAKOVANÉ]. V súčasnosti sa vyhotovujú overené odpisy originálov dokumentov predložených žalobkyňou a zoznam stranami predložených dokumentov, pretože je potrebné vyhotoviť zápisnicu z vykonanej rekonštrukcie a prehodnotiť spôsoby získania ďalších dokumentov potrebných na vyhotovenie písomného rozsudku. Pri rekonštrukcii spisu sa koná v rámci možností kontinuálne s ohľadom na zaťaženosť súdneho oddelenia 14CbZm a následné prerozdeľovanie strateného súdneho spisu v krátkom časovom intervale, ako i potrebu uprednostniť spory taktiež prerozdelené do oddelenia 14CbZm, v ktorých bola nariadená rekonštrukcia z toho istého dôvodu ako v napadnutom konaní, najmä s prihliadnutím na dátum vyhlásenia rozhodnutia vo veci samej.

III.2. Replika sťažovateľov:

12. Sťažovatelia [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] vo svojej replike uviedli, že v plnom rozsahu trvajú na podanej ústavnej sťažnosti, okresný súd nielen svojou nečinnosťou, ale aj nesprávnou a neefektívnou činnosťou porušil ich označené práva.

13. Sťažovateľka RECLAIM, a. s., vo svojej replike uviedla, že žiada ústavný súd, aby rozhodol v zmysle petitu jej ústavnej sťažnosti. Zároveň vyjadrila súhlas s upustením od ústneho pojednávania o prijatej ústavnej sťažnosti.

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

IV.1. K ústavným sťažnostiam sťažovateľov všeobecne:

14. Podľa § 58 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd upustil od ústneho pojednávania o prijatej ústavnej sťažnosti, pretože na základe podaní účastníkov je zrejmé, že od ústneho pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

15. Podstata ústavných sťažností v súvislosti s namietaným porušením základného práva sťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov, práva na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote je založená na tvrdení o existencii zbytočných prietahov v napadnutom konaní zapríčinených okresným súdom, keďže okresný súd rozsudok vyhlásený vo februári 2019 dosiaľ písomne nevyhotovil, neodoslal stranám sporu a navyše, medzičasom došlo k potrebe uskutočniť rekonštrukciu súdneho spisu.

16. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv neexistuje zásadnejšia odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98).

17. Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a tiež práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. IV. ÚS 221/04, IV. ÚS 365/04).

18. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitnosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu. V súlade s judikatúrou ESLP v rámci prvého kritéria ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (I. ÚS 19/00, II. ÚS 32/02).

19. Základnou povinnosťou súdu a sudcu je zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

20. Povinnosť súdu a sudcu konať bez prietahov je *expressis verbis* zakotvená ako základný princíp civilného sporového konania v čl. 17 Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“), podľa ktorého súd postupuje v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá,

predchádza zbytočným priet'ahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu a iných osôb.

21. Na odstránenie stavu právnej neistoty pri uplatňovaní práv, resp. právomocí a na urýchlenie procesu rozhodovania s cieľom dosiahnutia reálneho výsledku slúži aj právny inštitút lehôt. Jednou z normatívne vymedzených lehôt v Civilnom sporovom poriadku je lehota na vyhotovenie a odoslanie rozsudku v trvaní 30 dní odo dňa jeho vyhlásenia (§ 223 ods. 3 CSP). Ide o inštruktívnu (poriadkovú) lehotu určenú na vykonanie úkonu súdu. Lehota na vyhotovenie rozhodnutia slúži na zabezpečenie efektívneho a plynulého konania bez priet'ahov, jej nedodržanie však automaticky nevyvoláva porušenie uvedeného základného práva (m. m. I. ÚS 63/00). V prípade, keď súd odročí pojednávanie na vyhlásenie rozsudku, dochádza už samotným odročením k oddialeniu rozhodnutia, preto zákon ukladá súdu do dňa vyhlásenia rozsudok aj písomne vyhotoviť a jeho písomné vyhotovenie doručiť prítomným stranám na pojednávaní, na ktorom bol rozsudok vyhlásený, a neprítomným stranám ho odoslať najneskôr do troch dní (§ 219 ods. 2 CSP).

22. Špecifikom posudzovaných ústavných sťažností je skutočnosť, že k namietaným zbytočným priet'ahom malo dôjsť výlučne konaním okresného súdu, keď (bývalý) zákonný sudca nielenže nedodržal lehotu troch dní na odoslanie rozsudku, ktorý mal byť vyhlásený na pojednávaní odročenom na jeho vyhlásenie (§ 219 ods. 2 CSP), ale podľa zistení ústavného súdu (bývalý) zákonný sudca písomné vyhotovenie rozsudku, ktorý vyhlásil 25. februára 2019, nevypracoval a tento rozsudok ani v čase rozhodovania ústavného súdu nie je písomne vyhotovený, pretože prebieha rekonštrukcia súdneho spisu.

23. Keďže sa ústavný súd nezaoberal priet'ahmi v období pred termínom vyhlásenia rozsudku (pri sťažovateľke RECLAIM, a. s., ústavný súd posudzuje iba obdobie po právoplatnosti nálezu ústavného súdu č. k. IV. ÚS 100/2020-35 z 26. mája 2020, teda po 15. júni 2020, a sťažovatelia Dr. Paranič a Ing. Potoma v ústavnej sťažnosti iba okrajovo a vo všeobecnosti uviedli, že konanie prebieha od roku 2015, teda už viac ako 6 rokov), nepovažoval za potrebné zaoberať sa kritériom právnej a faktickej zložitosti veci.

24. Pri hodnotení podľa správania sťažovateľov v napadnutom konaní ústavný súd nezistil takú okolnosť, ktorá by mala byť osobitne zohľadnená na ich ťarchu pri posudzovaní otázky, či a z akých dôvodov došlo v predmetnom konaní k zbytočným priet'ahom. Ako vyplýva z vyjadrenia okresného súdu, sťažovatelia boli v období po vyhlásení rozsudku a po zahájení rekonštrukcie spisu vyzvaní na súčinnosť, predloženie písomností a túto súčinnosť okresnému súdu poskytli.

25. V súhrne sa napadnuté konanie vyznačuje nečinnosťou okresného súdu pri vyhotovovaní rozsudku z 25. februára 2019, následným neodovzdaním spisu zo strany bývalého zákonného sudcu okresnému súdu, čo si vyžiadalo iniciovanie rekonštrukcie súdneho spisu. Rekonštrukcia spisu nebola ku dňu rozhodovania ústavného súdu ukončená, rozsudok vo veci dosiaľ nebol písomne vyhotovený a odoslaný stranám sporu. Pri vyhotovovaní písomnej formy rozsudku tak došlo k zbytočným priet'ahom v trvaní celkovo (zatiaľ) viac ako 3 rokov. Je potrebné zdôrazniť, že proti rozsudku je prípustné odvolanie (§ 355 ods. 1 CSP), ktoré má odkladný účinok, teda rozsudok nadobúda právoplatnosť až po rozhodnutí o odvolaní, resp. márnym uplynutím lehoty

na podanie odvolania stranám sporu. Lehota na podanie odvolania plynie strane sporu od doručenia rozhodnutia (§ 362 ods. 1 CSP). Pokiaľ teda rozsudok nie je písomne vypracovaný, nemôže byť ani strane doručený a nezačína plynúť lehota na podanie odvolania. Nevyhotovenie rozsudku má tak za následok oddiaľovanie nadobudnutia právnej istoty strán sporu napriek tomu, že o žalobe rozhodnuté bolo.

26. Pokiaľ okresný súd poukazuje na skutočnosť, že pri rekonštrukcii súdneho spisu postupuje plynulo, k tomuto ústavný súd uvádza, že strata súdneho spisu, pokiaľ vyplýva z činnosti štátneho orgánu, t. j. nielen súdu, ale tiež napr. znalca, nemôže byť na ujmu účastníka, ktorý sa v súdnom konaní domáha ochrany svojich práv. Rovnako obdobie, počas ktorého je spis rekonštruovaný, nesmeruje zo strany súdu priamo k odstráneniu právnej neistoty týkajúcej tých práv, kvôli ktorým sa osoba (sťažovateľ) obrátila na súd, aby o jej veci rozhodol (m. m. III. ÚS 309/06).

27. V predmetnej veci je zrejmé, že k rekonštrukcii súdneho spisu bolo nutné pristúpiť z dôvodov na strane okresného súdu (konkrétne bývalého zákonného sudcu, ktorý po prerozdelení jeho spisov spis okresnému súdu neodovzdal, a to dokonca napriek existencii vykonateľného neodkladného opatrenia, ktoré mu túto povinnosť ukladá), pričom sťažovatelia pri rekonštrukcii poskytujú svoju súčinnosť. Obdobie, počas ktorého dochádza k rekonštrukcii spisu, je preto potrebné pričítať na ťarchu okresného súdu bez ohľadu na to, či súd pri rekonštrukcii postupuje alebo nepostupuje plynulo. Ústavný súd v tejto súvislosti odkazuje na svoju ustálenú judikatúru, podľa ktorej organizačné, personálne či technické problémy všeobecných súdov nemôžu byť na úkor práv účastníkov konania, nezbavujú štát zodpovednosti za prietahy v súdnom konaní, v dôsledku čoho takéto argumenty neobstoja (napr. III. ÚS 17/02).

IV.2. K ústavnej sťažnosti sťažovateľov [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ]:

28. Vo vzťahu k ústavnej sťažnosti sťažovateľov [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] ústavný súd konštatuje, že okresný súd sa dopustil zbytočných prietahov v trvaní viac ako 3 rokov, keď rozsudok vyhlásený okresným súdom 25. februára 2019, ktorý mal byť stranám odoslaný do troch dní od vyhlásenia, dosiaľ nie je písomne vyhotovený. Napadnuté konanie je tak poznačené zbytočnými prietahmi zapríčinenými okresným súdom v intenzite dosahujúcej ústavnoprávnu relevanciu. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd vyslovil porušenie označených práv sťažovateľov postupom okresného súdu v napadnutom konaní (bod 1 výroku nálezu).

29. Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak porušenie práv alebo slobôd vzniklo nečinnosťou ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

30. Ústavný súd uvádza, že napadnuté konanie dosiaľ nie je právoplatne skončené, vec je aktuálne v štádiu rekonštrukcie spisu. Ústavný súd však okresnému súdu neuložil príkaz konať v napadnutom konaní konať bez zbytočných prietahov, pretože táto povinnosť mu už bola uložená nálezom ústavného súdu č. k. IV. ÚS 100/2020-35 z 26. mája 2020.

31. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

32. Sťažovatelia v ústavnej sťažnosti žiadali o priznanie finančného zadosťučinenia v sume 1 000 eur pre každého z nich. Uviedli, že napadnuté konanie trvá od 15. apríla 2015, v priebehu konania si splnili všetky povinnosti, nespôsobovali prietahy v konaní. Nečinnosťou, resp. neefektívnou činnosťou okresného súdu boli v konaní spôsobené zbytočné prietahy, ktoré neboli odstránené ani sťažnosťou na postup súdu adresovanej predsedníčke súdu zo 14. júla 2021. Porušenie práv sťažovateľov pretrváva, v dôsledku čoho sa prehĺbuje ich stav právnej neistoty, nie je predpoklad, že v najbližšej dobe bude rozsudok vyhotovený a sťažovateľom doručený.

33. Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen deklaráciu porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04).

34. Ústavný súd pri rozhodovaní o primeranom finančnom zadosťučinení bral do úvahy konštatované zbytočné prietahy zapríčinené okresným súdom, charakter napadnutého konania, výšku žalovanej pohľadávky, ďalšie konkrétne okolnosti prípadu. S ohľadom na uvedené ústavný súd dospel k záveru, že sťažovateľom je dôvodné a okolnostiam veci primerané priznať finančné zadosťučinenie v nimi požadovanej výške, t. j. 1 000 eur pre každého z nich (bod 3 výroku nálezu).

IV.3. K ústavnej sťažnosti sťažovateľky RECLAIM, a. s.:

35. Vo vzťahu k ústavnej sťažnosti sťažovateľky RECLAIM, a. s., ústavný súd konštatuje, že rozsudok okresného súdu nie je z dôvodov na jeho strane písomne vyhotovený ani po uplynutí viac ako 20 mesiacov od právoplatnosti ostatného nálezu ústavného súdu vo veci sťažovateľky, ktorým ústavný súd vyslovil porušenie jej práv a uložil okresnému súdu v napadnutom konaní konať bez zbytočných prietahov. Napadnuté konanie je tak poznačené zbytočnými prietahmi zapríčinenými okresným súdom v intenzite dosahujúcej ústavnoprávnu relevanciu. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd vyslovil porušenie označených práv sťažovateľky postupom okresného súdu v napadnutom konaní (bod 2 výroku nálezu).

36. Ústavný súd uvádza, že napadnuté konanie dosiaľ nie je právoplatne skončené, avšak okresnému súdu neuložil príkaz konať v napadnutom konaní konať bez zbytočných prietahov, pretože táto povinnosť mu už bola uložená nálezom ústavného súdu č. k. IV. ÚS 100/2020-35 z 26. mája 2020.

37. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti žiadala o priznanie finančného zadosťučinenia v sume 2 000 eur, poukazujúc na pretrvávajúcu právnu neistotu, neodstránenie zbytočných prietahov ani po vydaní ostatného nálezu ústavného súdu, vplyv porušovania označených práv na vymožitelnosť pohľadávky.

38. Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen deklaráciu porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04).

39. Ústavný súd pri rozhodovaní o primeranom finančnom zadosťučinení bral do úvahy konštatované zbytočné priesťahy zapríčinené okresným súdom po ostatnom náleze ústavného súdu, charakter napadnutého konania, výšku žalovanej pohľadávky, skutočnosť, že už nálezom vo veci sp. zn. IV. ÚS 100/2020 bolo sťažovateľke priznané finančné zadosťučinenie (1 000 eur), ako aj ďalšie konkrétne okolnosti prípadu. S ohľadom na uvedené ústavný súd dospel k záveru, že sťažovateľke je dôvodné a primerané okolnostiam veci priznať finančné zadosťučinenie v ňou požadovanej sume 1 500 eur (bod 4 výroku nálezu). Vo zvyšnej časti žiadosti sťažovateľky o priznanie finančného zadosťučinenia tvoriacej súčasť jej ústavnej sťažnosti ústavný súd nevyhovel (bod 7 výroku nálezu).

V.

Trovy konania

40. Ústavný súd priznal sťažovateľom ■■■■■ a ■■■■■ (§ 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde) nárok na náhradu trov konania v celkovej sume 460,90 eur (bod 5 výroku nálezu).

41. Pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľov ■■■■■ a ■■■■■ ústavný súd vychádzal z vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“) [§ 1 ods. 3, § 11 ods. 3, § 13a ods. 1 písm. a) a c), § 13 ods. 2, § 16 ods. 3, § 18 ods. 3]. Základná sadzba odmeny za úkon právnej služby uskutočnený v roku 2021 je 181,17 eur (pri zastupovaní dvoch sťažovateľov je v zmysle § 13 ods. 2 vyhlášky sadzba odmeny za jeden spoločný úkon taktiež 181,17 eur) a hodnota režijného paušálu je 10,87 eur. Sťažovateľom vznikol nárok na náhradu trov konania za dva úkony právnej služby uskutočnené v roku 2021 (prevzatie a príprava zastúpenia, podanie sťažnosti ústavnému súdu). Keďže právny zástupca je platiteľom dane z pridanej hodnoty, zvyšuje sa jeho odmena podľa § 18 ods. 3 vyhlášky o 20 % DPH, čo v predmetnom prípade predstavuje 76,82 eur. Náhradu za úkon právnej služby – repliku doručení ústavnému súdu 28. februára 2022, ústavný súd sťažovateľom nepriznal, pretože jej obsah nepovažoval za taký, ktorý by prispel k bližšiemu objasneniu posudzovanej veci.

42. Ústavný súd priznal sťažovateľke RECLAIM, a. s. (§ 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde), nárok na náhradu trov konania v celkovej sume 460,90 eur (bod 6 výroku nálezu).

Pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľky ústavný súd vychádzal z vyhlášky [§ 1 ods. 3, § 11 ods. 3, § 13a ods. 1 písm. a) a c) a § 16 ods. 3, § 18 ods. 3]. Základná sadzba odmeny za úkon právnej služby uskutočnený v roku 2021 je 181,17 eur a hodnota režijného paušálu je 10,87 eur. Sťažovateľke vznikol nárok na náhradu trov konania za dva úkony právnej služby uskutočnené v roku 2021 (prevzatie a príprava zastúpenia, podanie sťažnosti ústavnému súdu). Keďže právny zástupca je platiteľom dane z pridanej hodnoty, zvyšuje sa jeho odmena podľa § 18 ods. 3 vyhlášky o 20 % DPH, čo v predmetnom prípade predstavuje 76,82 eur. Náhradu za úkon právnej služby – repliku doručení ústavnému súdu 3. marca 2022, ústavný súd

sťažovateľke nepriznal, pretože jej obsah nepovažoval za taký, ktorý by prispel k bližšiemu objasneniu posudzovanej veci.

43. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je okresný súd povinný uhradiť na účet právnych zástupcov sťažovateľov (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 CSP) označených v záhlaví tohto nálezu v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 10. marca 2022

Peter Straka
predseda senátu